Rinkeby skolgata

Låt skolan växa inifrån

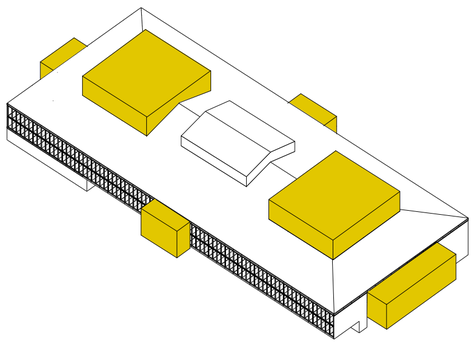

Låt skolan växa inifrån
För att Rinkebyskolan ska kunna förändras positivt behöver utgångspunkten vara en förändring som växer inifrån. Det är dagens elever och personal som ska vara grunden för den framtida verksamheten. Den nya skolan skapas med utgångspunkt i det som fungerar bra idag och dagens funktioner, byggnader och platser. Rinkebyskolan har möjligheten att bli en tryggare och mer attraktiv ”skola mitt i Rinkebyn” genom en satsning på en noggrann och återkommande process med deltagande av aktörer inom och utanför skolan. Genom en rad ombyggnationer och events byggs skolan gradvis om och blir till en central plats och knutpunkt för stadsdelen.

Satsning på högstadiet är nyckeln till en framgångsrik skola
Rinkebyskolorna fungerar relativt bra när det gäller F-6-verksamheten. Den största utmaningen är att möta de krav som ställs på högstadiet, en utmaning som känns igen från andra platser. Kan högstadieskolan i Rinkeby bli mer attraktiv innebär det en förbättring för hela området. Med detta projekt föreslås en satsning på Rinkeskolans utveckling så att den blir ett attraktivt och synligt nav i området. Skolbyggnaden öppnas upp fysiskt och ger plats för verksamheter och aktiviteter med koppling till skolan – matlaboratorium, kulturverksamheter, etc. Samtidigt är undervisningsrummen och utemiljöer är tryggt reserverade för skolans elever under skoltid.

Rinkeby skolgata
Skolan ges ett centralt inre stråk som vi kallar Rinkeby skolgata som öppnar upp byggnaden mot centrum och Folkets hus med Rinkebyfönstret, en öppning i fasaden som blir det nya skyltfönstret mot stadsdelen och Rinkeby allé. Samtidigt förstärks entréerna såväl mot skolgården och i väster mot fotbollsplanen. I norr föreslås ytterligare en öppning mot gångstigen och bostadsområdet. Projektet föreslår också ombyggnad av idrottssalen så att det bildas en större öppenhet mot fotbollsplanerna. Med utgångspunkt i ombyggnaden av skolan föreslås en serie ombyggnadsåtgärder av den publika miljön i centrala Rinkeby i anslutning till skolan som syftar till större överblickbarhet, flexibilitet i nyttjande, meningsfulla aktiviteter, umgänge och ökad trygghet.

Ledord för projektet är:
- Synliggjort nav i området
- Deltagandeprocesser
- Återbruk
- Tillgänglighet
- Samnyttjande och effektivitet
- God ekonomi.

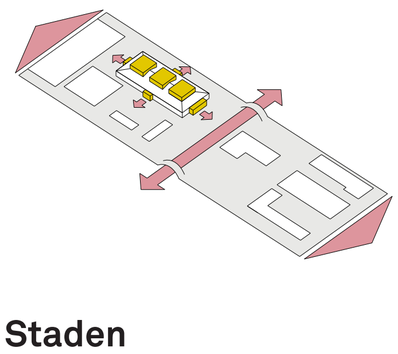

Staden

Stärk Rinkebyskolans identitet i regionen
betrakta Rinkebyskolans mångkulturella identitet som positiv och utveckla detta.

Involvera centrala aktörer
vars verksamhet kopplar till skolan. Ge plats åt verksamheter parallellt och utanför skoltid. Etablera samarbeten mellan skola och föreningar och privata aktörer.

Ta centrumet tillbaka
aktivera relationen till Rinkebytorget, Skårbygränd med parkering och varuintagen, Folkets hus, gångstråken och busshållplatserna.

Bygg vidare på områdets historia
skolan liksom bostäderna har en specifik historia som hör till miljonprogrammet och folkhemmet. Detta arv är något att stärka och utveckla.

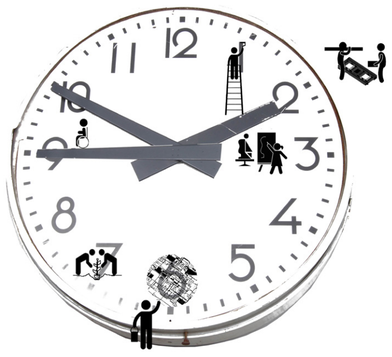

Byggnaden

Utnyttja typskolans repetitiva konstruktion
behåll klassrum och hemvister och utveckla de gemensamma utrymmena, entréer och relationen till skolgården och övriga omgivningen.

Anlägg ett långt tidsperspektiv
med skolklockan som analogi föreslås en cyklisk process där 12 centrala punkter blir instrumentella för projektets målformulering. Över tid kan processen göras om och om igen och punkterna i klockan och projektmålen kan förändras i takt med erfarenhetsåterföringen.

Optimera lokalanvändningen
med små förändringar får skolan en helt ny rumslig karaktär. Nya och gamla funktioner och nya verksamheter får plats i skolans. Det inre och uterummen vävs samman så att de olika gemensamhetsutrymmena integreras. Låt skolan bli en plats för nya attraktiva verksamheter och evenemang av hög kvalitet. Med billiga lokaler och konkurrens om bästa verksamhetsidé kan även verksamheter från andra delar i regionen komma hit

Den stora byggfesten

Anordna Den stora byggfesten
ge 10% av projektbudgeten till deltagandeprocesser med huvudfokus på deltagande i byggeri. En återkommande byggfest lyfter skolan och platsen och ger tillbaka till skolverksamheten.

Den stora byggfesten anordnas årligen och har en kontinuerlig kunskapsåterföring som driver utvecklingen av Rinkebyskolan.

Centralt för byggfesten är samarbeten med prfessionella aktörer; hantverkare, konstnärer, konsulter osv.

Staden

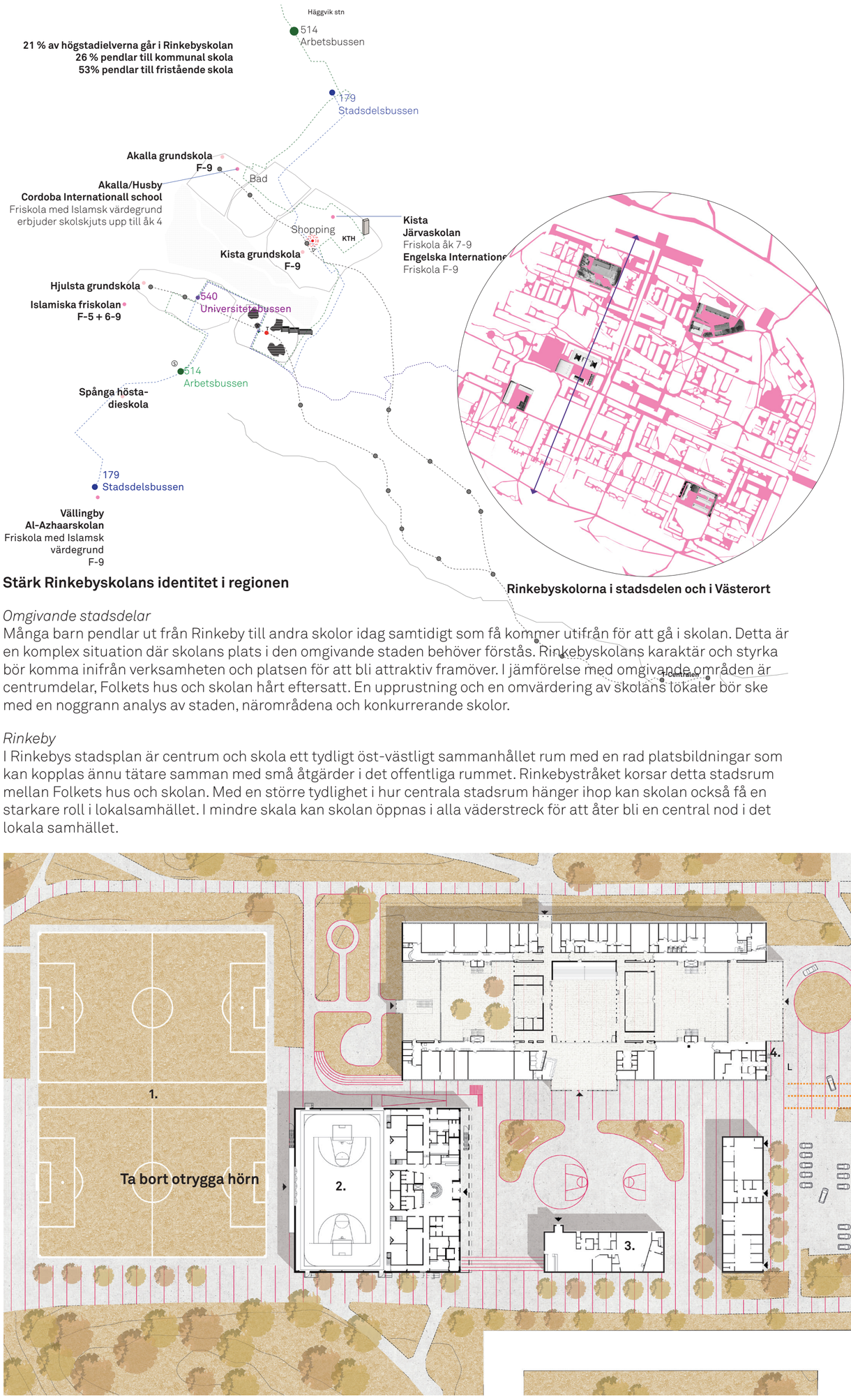

Rinkebyskolorna i stadsdelen och i Västerort

Stärk Rinkebyskolans identitet i regionen

Omgivande stadsdelar
Många barn pendlar ut från Rinkeby till andra skolor idag samtidigt som få kommer utifrån för att gå i skolan. Detta är en komplex situation där skolans plats i den omgivande staden behöver förstås. Rinkebyskolans karaktär och styrka bör komma inifrån verksamheten och platsen för att bli attraktiv framöver. I jämförelse med omgivande områden är centrumdelar, Folkets hus och skolan hårt eftersatt. En upprustning och en omvärdering av skolans lokaler bör ske med en noggrann analys av staden, närområdena och konkurrerande skolor.

Rinkeby
I Rinkebys stadsplan är centrum och skola ett tydligt öst-västligt sammanhållet rum med en rad platsbildningar som kan kopplas ännu tätare samman med små åtgärder i det offentliga rummet. Rinkebystråket korsar detta stadsrum mellan Folkets hus och skolan. Med en större tydlighet i hur centrala stadsrum hänger ihop kan skolan också få en starkare roll i lokalsamhället. I mindre skala kan skolan öppnas i alla väderstreck för att åter bli en central nod i det lokala samhället.

Säkra gångstråk med kvällbelysning och trafikseparering.

Plats och resurser åt föräldrar som engagerar sig i barn och ungdomar

Våga ge rum åt kvinnor och tjejer: Ungdomens hus har separatistiskt verksamhet en dag i veckan, men den platsen borde finnas varje dag.

Involvera centrala aktörer

Ta reda på hur centrala aktörer som redan idag samarbetar med skolan önskar delta och bidra i en förändringstid. Gör tidigt en aktörskarta och identifiera nyckelpersoner som kan bidra med kunskap och idéer om hur skolan kan bli ett nav i området och hur andra verksamheter kan hakas in i detta.

Stötta småskaligt entrepenörskap - en modell som fungerar bättre i Rinkeby än generiska butikskedjor

Rinkebys unga är inte bara ett tal i statistiken utan det är främst en liten grupp som står för buset.

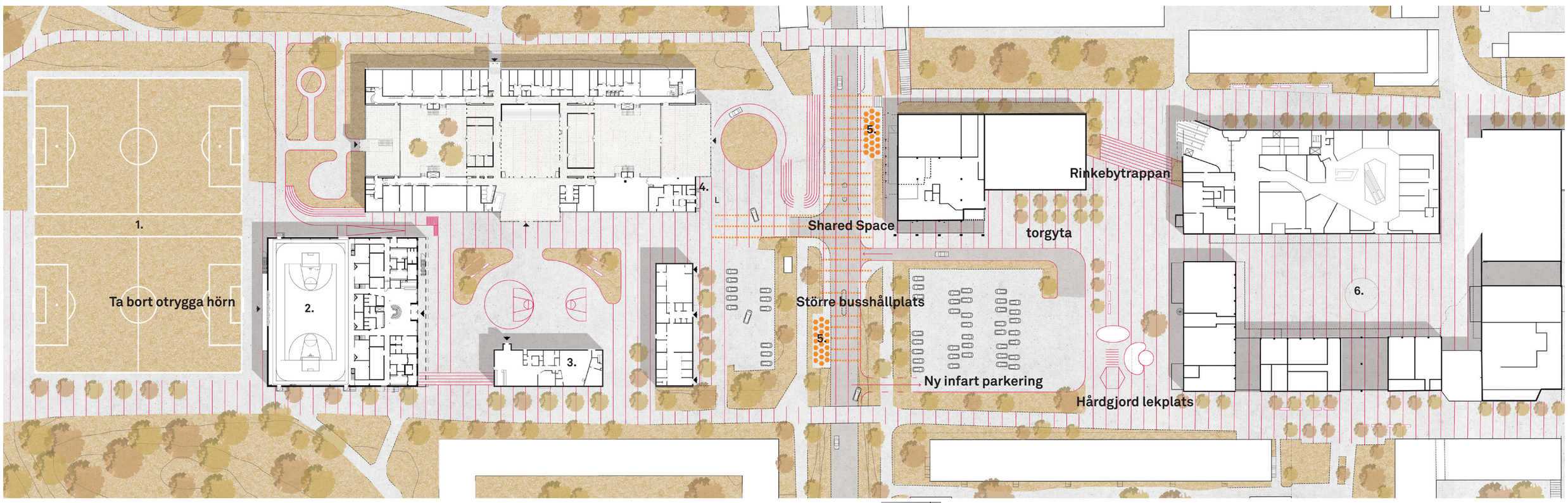

1. Fotbollsplanen
alla vågar inte använda fotbollsplanen kvällstid

2. Ungdomens hus
sport och aktivitets arena med 400 åskådarplatser.
Verksamhet 16-19år Må-Lö.

3. Ungdomsgården
verksamhet åk 7-9, Må-Lö

4. Lastkajen
ästa spaningsstället för att se vad som pågår i centrum på gott och ont.

5. Nya busshållplatser
viktiga knutpunkter för transport till arbetsplatser, skolor och Kista som kan förnyas och bli större.
(referens bild till förslaget ovan)

0 10m
Situationsplan Skala 1:800

6. Centrumtorget
stadsdelsförvaltningen ordnar aktiviteter för barn och ungdomar varje dag juni-augusti för att ta torget tillbaka till mammor och barn

Tänk in historien

Vid 1960-talets mitt är skolproduktionen intensiv. Standardiseringen inom bostadsbyggandet har sin direkta motsvarighet inom skolområdet med paviljongförskolan i ett plan som det mest kända exemplet. Arkitekten Åke Östin har sedan tidigare ritat skolor, bl.a. i Vällingby med Nälstaskolan som stod färdig 1963. Östlin är väl etablerad i tidens byggande med hela Hallonbergen som det största uppdraget, ett projekt som invigs av Olof Palme med orden ”den bästa bostadsmiljön i Sverige”. Redan året efter växer dock kritiken och just Hallonbergen blir måltavla för missnöjdheten med dåtidens byggande.

Uppdraget att rita Rinkebyskolan är troligen en av flera skolbyggnader som kontoret projekterar parallellt. Hjulstaskolan som invigs ett halvår efter Rinkebyskolan är identisk. Vi vet att även Kvickentorpsskolan närmst är en kopia av de tidigare, dock med Kjell Ödeen som arkitekt. Utforskning visar på att det bör finnas ytterligare en handfull skolor av denna typ i Stockholmsområdet.

Givet att Rinkebyskolan inte är en unik byggnad utan just en “typskola” innebär att delar av projektet berör typskolor och ev. kan ge lösningar som kan passa även på andra ställen i Sisabs bestånd.

Skolorna i Hjulsta och RInkeby

Hjulstaskolan, byggår 1971, 8 000 m2
400 elever
Arkitekt Åke Östin

Kvickentorpsskolan, Farsta,
byggår 1968-1972, 8 400 m2,
630 elever
Arkitekt Kjell Ödeen

Rinkebyskolan, byggår 1970, 10 000 m2,
250 elever
Arkitekt Åke Östin

Ta centrumet tillbaka

Rinkebytorget präglas idag av tunnelbaneuppgången, framförallt män på väg från och till moskén och kaféer. Kontakten från torget till Folkets hus präglas av ett avsmalnat gångstråk mellan varuintag på torghusens baksida och den stora parkeringen. Folkets hus har inte någon platsbildning framför sig men här rör sig människor på väg till busshållplatserna och det nya stråket. Skolan ligger för sig på andra sidan vägen. Kontakten i öst-västlig riktning i hela detta område behöver stärkas. Med tydligare stadsrum och mer programmerad yta blir stadsrummet tryggare och fler grupper vågar och kan vistas där det idag känns otryggt. Även om skolan och skolgården bör vara avskild från det offentliga är det viktigt att man får överblick över det offentliga rummet från skolan och att skolan manifesterar sig fysiskt och signalerar sin centrala roll i området.

Koppla till utvecklingen av Folkets Hus

Föreningen Folkets hus och hyresvärdarna, Familjebostäder, utvecklar tillsammans lokalerna i ett projekt stöttat av Vinnova. Planer finns på en utbyggnad av Biblioteket mot Rinkebystråket, samt en större entré med café som ersätter den nuvarande entrén. En viktigt del av projektet är att etablera ett demokratilabb i Folkets hus lokaler, framförallt i Rinkebysalen. Med det menar man en plats där föreningar, hyresgästföreningar och ortsbor kan möta de som sitter på makten och resurserna på en plats som tillhör dem och inte t.ex. Myndigheterna. Dessa planer stödjer i allra högsta grad projektet Rinkebyskolgata och förstärkningen platsen mellan centrumtorget och skolgården.

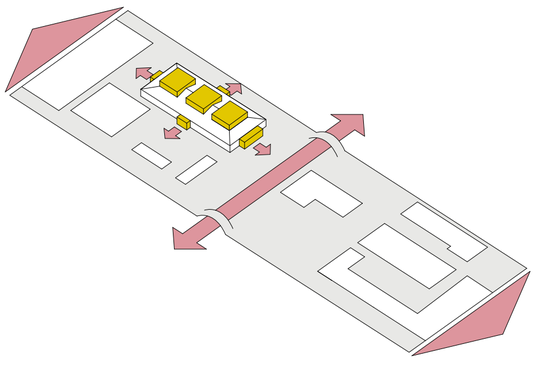

Skolan i orten – den saknade länken?

Byggnaden

Utnyttja typskolans repetitiva konstruktion
Skolan förändras inifrån och byggnadens repetitiva konstruktion kan anpassas till nya krav och behov.

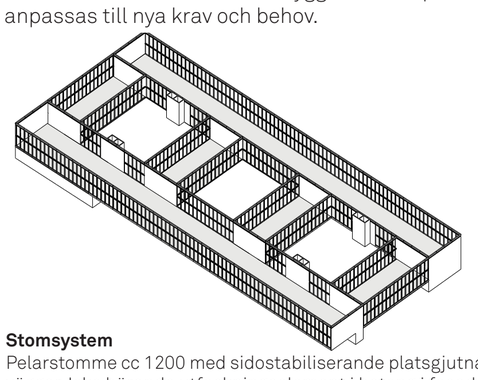

Stomsystem
Pelarstomme cc 1200 med sidostabiliserande platsgjutna väggar. Icke bärande utfackningselement i betong i fasad.

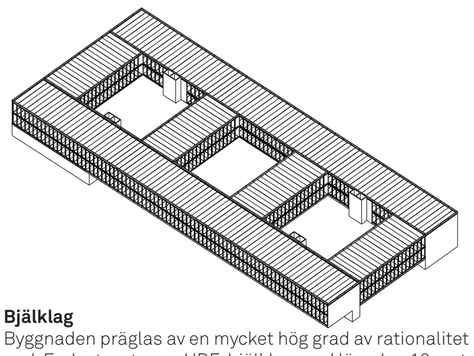

Bjälklag
Byggnaden präglas av en mycket hög grad av rationalitet i stomuppbyggnad. Endast en typ av HDF-bjälklag med längden 10 meter används genomgående. Större håltagningar har genomgående undvikits genom placering av centralschakt och trapphus vid innergårdsläge.

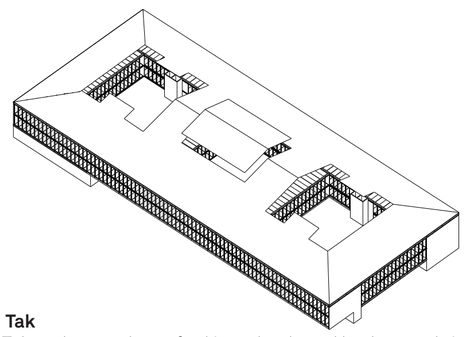

Tak
Takuppbyggnad är utförd i en platsbyggd lättkonstruktion belagd med plåt. Taken avvattnar enbart ut mot den yttre fasaden.

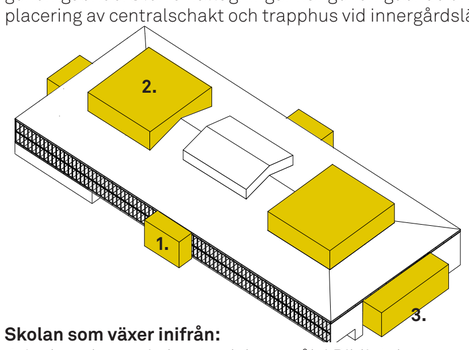

Skolan som växer inifrån:
1. Inglasad entre i plan 1 och burspråk i Biblioteket
2. Tak över innegårdarna som även fungerar som lanternor i det offentliga rummet
3. Ny entre ”Rinkebyfönstret”

Anlägg ett långt tidsperspektiv
Vi föreslår att skolklockan blir ett verktyg där återkommande aktiviteter tas upp i utvecklingen av skolans fysiska miljö och dess organisation. Arbetet med skolklockan blir ett samarbetsprojekt mellan elever och en inbjuden konstnär, en samlande plats och ett verktyg som bjuder in till diskussion kring skolans innehåll och utveckling.

11.Öppna upp lågkostnadslokaler
Upplåt delar av lokalerna till ett lågt pris till de verksamheter som erbjuder mest intressant aktivitet.

12. Låt skolan bli ikonisk
Synliggör och förstärk skolans position i centrumaxeln.

1. Involvera eleverna
Elever och lärare får själva vara med och påverka utformning av skolans lokaler i ett långssiktigt perspektiv.

10. Ge maten en central roll
Satsa på matlabb och hemkunskapskök i anslutning till matsalen. Öppna upp matlabbet för lokala aktörer, tex föräldraföreningen. Möjlighet finns att koppla även andra ämnesområden till matlagning; geografi, kultur, språk, odling, ekologi mm.

2. Utnyttja byggnadens tekniska rationalitet
Utveckla skolans lokaler genom att utnyttja potentialen i byggnadens enkla och robusta struktur.

3. Se kvaliteter som finns idag
Innegårdarna beskrivs av lärare och elever som fina. Förstärk dessa rum, som tillsammans med matsal och aula etablerar ett huvudstråk genom byggnaden med olika funktionella och rumsliga kvaliteter.

9. Gör skolan tillgänglig för alla
Entréer och hissar behöver vara mer tillgängliga och likvärdiga för att anpassa sig efter särskolan, och andra motsvarande befintliga och framtida verksamheter.

4. Utveckla entréer och korridorer
Rastrum är idag låsta och entren används som fritidsyta. Genom att öppna upp entreer och utvidga korriodererna blir dess ytor bättre utnyttjade som både gemesamma rum och kommunikationsstråk.

8. Motverka otrygga hörn
Kartlägg dolda baksidor och brist på översikt både i miljön i och omkring skolan.

5. Skolan som aktivitetsnav
Anpassa specialsalar, fritidsutrymmen och entréer för gästande verksamheter. Skapa låsbara zoner som ökar möjlighet till uthyrning.

7. Lyft fram skolans utemiljö
Satsa på en anpassad uteplats åt Särskolan i väster. Tillgänglighet för alla i fokus. Skapa uterum anpassade för tjejer med gröna möblerade rum. Aktivera rum så som ytan utanför dagens personalentré.

6. Ta till vara på omgivande resurser
Socialt och geografiskt ligger skolan mitt i centrum. Stärk samarbetet med omgivande verksamheter och bjud in positiva initiativ i orten som tex Föräldraföreningen och utvecklingen av Folkets Hus.

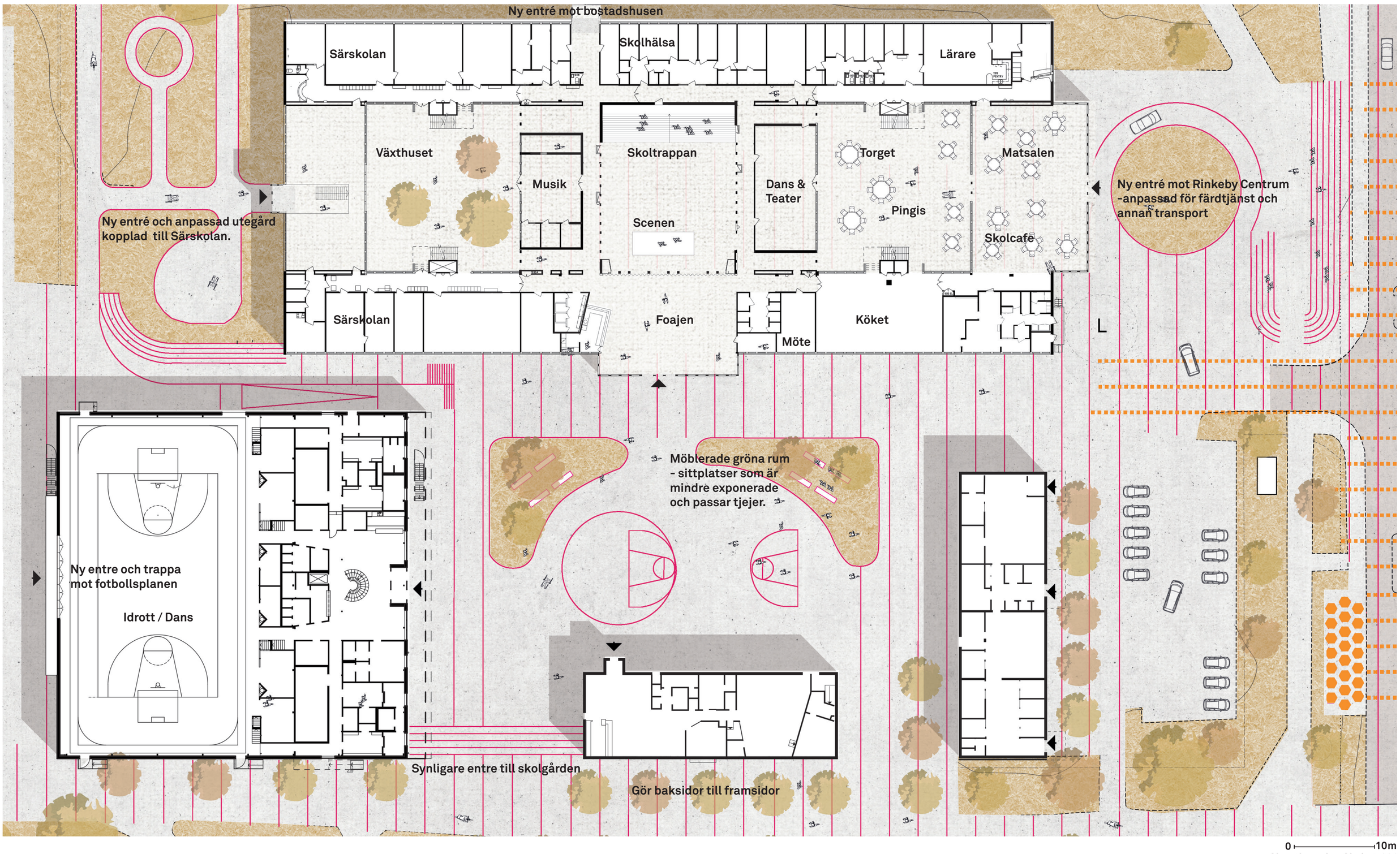

0 10m
Situationsplan Skala 1:300

Optimera lokalanvändningen

Skolan anpassas för en kvällsakademi, koncentrerad till specialsalarna kring teater-foajén plan 1-2. Teatertrappan eller trapphus A är tillgängliga för besökare under kvällsaktiviteterna. Klassrummen är åtskilda genom stängda dörrar i anslutning till hemvisten.

I östra gaveln, med ny entré och fasad mot stråket ges utökat fokus på skolans profil, Made in Rinkeby (tidigare Rinkebyakademin), där elever och lärare kan jobba med lokala och globala entreprenörer i Rinkebyfönstret, på torget och i Matlabbet. Beroende på skolans växlande kapacitet så kan även lärosalar på plan 2 kopplas till det skapande navet genom en ny trappa från Rinkebyfönstret.

Öppna & kommunikativa rum

- Entre-foaje
- Allmänningar
- Hiss/Trappor
- Torg
- Matsal/Servering
- Kök/HK/Matlab
- Specialämnen / Kulturskolan
- Aula/Teatersal

Slutna & koncentrerade rum

- Bibliotek
- Toaletter
- Lärare/Admin/Skolvård
- Klassrum åk 7-9
- Klassrum särskola

Integrering verksamheter

1. Aula & Teatersal
2. Skolentre & Foajé
3. Förråd scen
4. Musiksal & övningsrum
5. Kontor gästlärare & fritid
6. Förråd möbler
7. Elevråd/ Mötesrum
8. Matlab
9. Övningssal / Blackbox/ Förvaring
10. Torget / rast/pingis/konferens
11. Rinkebyfönstret
12. Centrumentré
13. Ateljé och bildsal
14. Textilateljé
15. Flexibel arbetsplats kopplat till Matlab, torget och grundskolans klassrum.

Rinkebyfönstret
“Made in Rinkeby” entrepenörskap, utställning

Uthyrning
mässor/konferenser. tillfälligt

Föräldraföreningen

Gro’up
Matlab, utbildning, servering dagtid/kväll/helg

KiTH-
Kvinnocenter i Tensta-Hjulsta
matlab, konst, hantverk, data eftermiddag/kväll/helg

Kulturskolan Rinkeby-Kista
teater, musik, konst

Möjligheter med existerand stomme:

- Fri invändig planlösning som en följd av att all bärning ligger i fasad. Förslaget drar nytta av dessa förutsättningar i lösningen med att befintliga korridorer lokalt kan ersättas av den samlande “skolgatan”.

- Nya större håltagningar i befintliga bjälklag görs lämpligast genom att avlägsna hela HDF element. T.ex. innehåller förslaget en ny invändig trappa i entrén från väster och fotbollsplanen som rumsligt binder samman markplan och plan 1.

- Nya hissar och trapphus placeras lämpligast i befintliga innergårdslägen för att undvika håltagning i bjälklag.

- Nya utbyggda huvudentrélösningar med initialt dubbel takhöjd undviker ombyggnad av bjäklag invändigt av ekonomiska,konstruktiva och gestaltningsmässiga skäl.

Rinkeby skolgata

Den stora byggfesten

Byggfesten

Tillsammans med lokala aktörer, företag och föreningar anordnas aktiviteter som handlar om skolan, skolmiljön och området. Med en fest firas detta med månag människor, det blir detta en återkommande attraktion som kommer skolan till gagn hela året. Konstnärer, byggare, lokala organisationer, näringsidkare, tjänstemän m.m. bjuds in och deltar tillsammans med elever och personal.

Verksamhet hela året

Budget för fest och deltagandeprojekt skrivs in som en del av skolans verksamhet. Det blir ett verktyg där man ger eleverna ett årligt återkommande projekt som handlar om utveckling av skolans lokaler och skolans fysiska omgivning, även det urbana landskapet, i samarbete med professionella aktörer. Det kan handla om skiss och byggande av interiörer eller landskapsmoment tillsammans. Arbetet tar upp läroplansmål som att ta ansvar över sin studiemiljö och arbeta under demokratiska former.

I jämförelse med Farsta grundskola som lanserats som en ny “superskola” så har Rinkeby samma kvaliteter; Två skolor i en skola, flexibla lokaler där specialämnessalarna dockar an till entréer och innetorg för att stödja användning av skolans lokaler på kvällstid. Rinkeby skolans fördel är att den tillräckligt liten även vid uppnått max antal studenter, så den kan behålla en mer intim atmosfär under skoldagarna.

Verksamheten får en kontinuitet genom en pågående verksamhet i projekt. Projekt så som *Design Lab S* i Skärholmen och *Rosens röda matta* i Rosengård i Malmö kan stå som förebild. Utrymmen hela året för kreativ verksamhet etableras med inspiration av makerrörelsen som tex. *Agregat* i Sundbyberg.

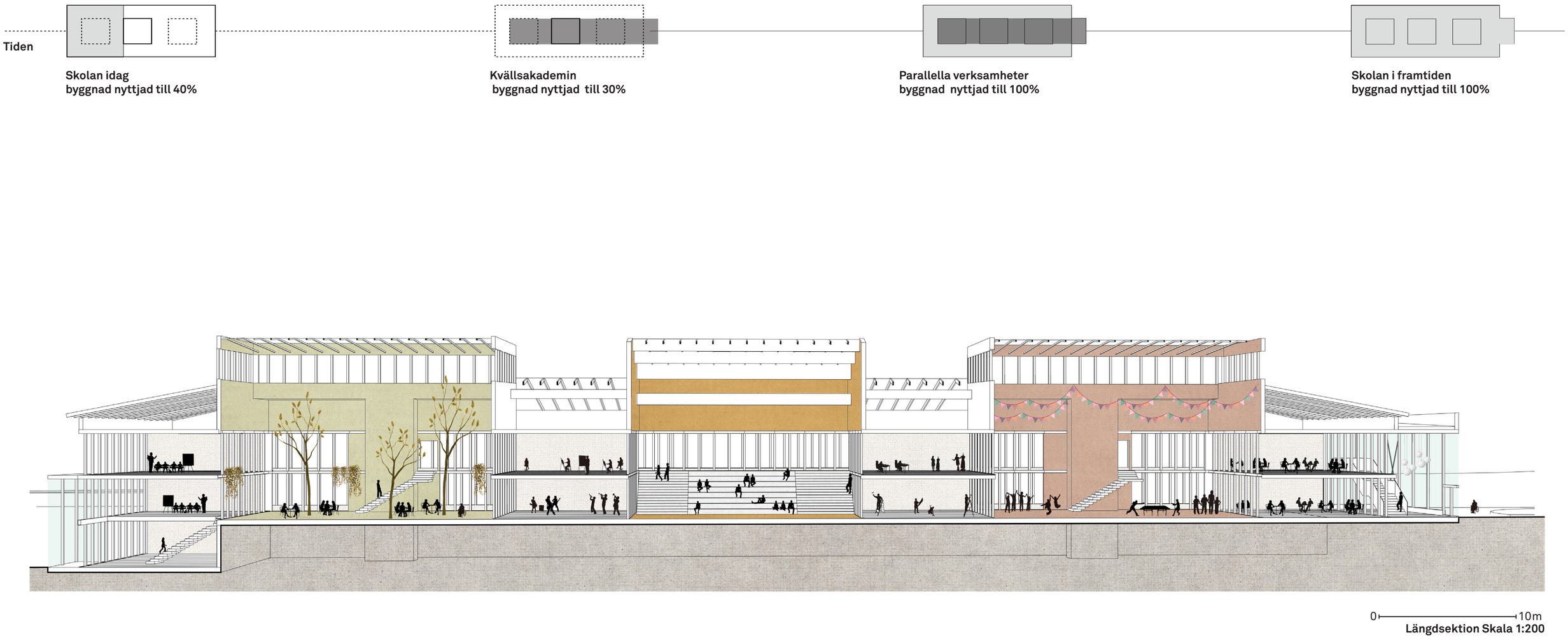

Längdsektion Skala 1:200

Skolgården
gröna sittmöbler, tillgänglighetsanpassad skolgård, utformning av skoltorget framför centrum entren. Samarbete med landskapsarkitekt och konstnärer.

Växthuset
vad kan man odla på innergården? Samarbete med landskapsarkitekt, lokala kolonilottsföreningen

Skoltrappan
utformning av trappan och mjuka sittkuddar i samarbete med snickare, arkitekt och textilhantverkare.

Torget
fasta pingisbord, avskärmade sittgrupper. I samarbete med landskapsarkitekt och inredningarkitekt.

Rinkeby fönstret
inredning med plats för utställning och sittplatser. Samarbete med lokal entrepenörer,ljusdesigner och inredningsarkitekt.

Byggfesten
Byggfesten föreslås som ett återkommande evenemang där barn och vuxna deltar i aktiviteter som rör den fysiska miljön. Det kan vara såväl deltagande i arbetet med mindre konstruktioner som information och diskussion om kommande byggprojekt.

Målarfest i Växthuset där nya draperier precis kommit på plats.

Några snickrar på den nya modulscenen, andra skissar på möbler till foajen.

Pressen är på plats för att dokumentera elevernas invigning av Rinkebyfönstret. När har lunchen plockats undan från matsalen är det dags att duka för fest.

Referenser

Rosens Röda Matta
Malmö (Rosengård)

Gro-up foodspace
Malmö

House of Ones/workshop
Raumlabor, Berlin

Fler projekt som kan bli en byggfest:

Rinkebytrappan

Gårdsprojekt i samarbete med hyresvärdar i Rinkeby

Scen till aula

Belysning i den nya tornen (tak)

Lekplats vid centrumparkeringen.